

e-INFORMAČNÍ BULLETIN SKOK

pro organizace působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za leden 2007

e-Bulletin je vydáván v rámci projektů

Změnou k dobré praxi: Od paragrafů k lidem

Projekt je financován z prostředků Evropské unie v rámci programu Transition Facility a o.s. SKOK.

STOP sociálnímu vyloučení

Projekt je financován z prostředků Evropského společenství a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Finanční partneři neručí za obsah materiálů.

Pozdvižení v sociálních službách

„Neziskovky pracují od ledna 2007 v krizovém režimu“, hlásí Karlovarská rada humanitárních organizací. „Žádáme o schůzku s ministrem na téma financování tzv. preventivních služeb“, píše se ve Vyjádření NNO, které podle zákona musí poskytnout své služby každému potřebnému, a to bezplatně – avšak od kraje získaly jednu desetinu potřebných nákladů. „Jsme zoufalí“, telefonuje předsedkyně občanského sdružení provozujícího chráněné bydlení. „Vždycky jsme se snažili bez nařikání pochopit každou situaci, ale teď nemůžeme pochopit přístup ministerstva, které nedá alespoň vysvětlující mail - "promiňte, příslušná rozhodnutí obdržíte do... a zálohu na dotaci do....., abyste mohli nadále poskytovat své služby," stěžuje si předsedkyně občanského sdružení.

Máme tedy v zákonu č. 108/2006 nástroj, který pomůže klientovi vybrat si službu, jaká mu vyhovuje? Nebo se spustila mašinerie, zjevující krutou pravdu, že na celý rozsah sociálních služeb nemá tento stát peníze? Jak vlastně systém sociálních služeb v České republice funguje a na čem se zakládá?

Před léty platilo, že do sociálních zákonů členských států Evropská komise nevstupuje, a že neposkytuje vzory, podle nichž by se členské státy řídily. Nicméně Lisabonský proces poukázal na nutnost sjednocení priorit, od priorit se došlo k principům, od principů k návrhům. Vlády členských zemí se setkávají, aby své postupy harmonizovaly.

Po delších konzultacích Evropská komise v září 2006 zveřejnila **dokument o sociálních službách v obecném zájmu**. Cílem tohoto dokumentu, důsledně vycházejícího z Lisabonské strategie, je nastolit systémový přístup k sociálním službám v zemích Evropské unie. Zabývá se dvěma oblastmi:

- schémata poskytující sociální jistoty v situacích představujících hlavní rizika života, tj. pojištění zdraví, ve stáří, úrazů v zaměstnání, nezaměstnanosti, neschopnosti pracovat;
- služby přímo poskytované uživatelům, tj. rehabilitace, odborný výcvik, znovuvvedení klientů na trh práce, služby pro lidi v obtížných životních situacích (předluženost, bezdomovství, závislost na drogách aj.), sociální bydlení.

Týž dokument podává seznam šesti specifických charakteristik, které jsou spíše organizačního rázu. Sociální služby v obecném zájmu

- 1) operují na základě principu solidarity (nevylučují ani těžká rizika);
- 2) napomáhají plnit záruky dodržování lidských práv a přispívají k ochraně nejzranitelnějších skupin obyvatel;
- 3) nepracují pro zisk;
- 4) zahrnují dobrovolnické služby a čestné formy účasti;
- 5) jsou zakořeněny v místní tradici: jde zejména o provázanost poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb, což umožňuje uživateli zohlednit vlastní specifické potřeby;
- 6) mezi poskytovatelem a uživatelem je asymetrický vztah; nejedná se o běžný vztah dodavatel – zákazník, neboť do financování zasahuje třetí strana (částečná nebo úplná úhrada nákladů ze sociálního pojištění nebo sociálních dávek).

V loňském roce vydala Evropská komise rovněž dokument týkající se zdravotních služeb. Má název „**Konzultace týkající se komunitní akce ve zdravotních službách**“ a naznačuje způsob, jak lze prostřednictvím zákona o obcích řešit složitou otázku souběhu zdravotních a sociálních služeb u dlouhodobě nemocných klientů.

Druhé kolo rozprav s vládami členských zemí se bude týkat následných hodnocení, reakcí a názorů na uvedené principy. Jak se např. vlády staví k tvrzení, že „takřka všechny sociální služby můžeme považovat za ekonomickou aktivitu“? V lednu 2007 bude EK rozesílat dotazník a na podkladě jeho odezvy v průběhu roku zpracuje návrh.

Dokumenty jsou dosažitelné na adresách: http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/docs/com_2006_177_en.pdf
http://ec.europa.eu/health/ph_overview/co_operation/mobility/docs/comm_health_services_comm2006_en.pdf

Zdroj: Newsletter Observatory for the Development of Social Services in Europe

Milena Černá, předsedkyně o.s. SKOK

Informace ze SKOKu

Vyjádření poskytovatelů k situaci služeb „sociální prevence“ po vyhlášení výsledků dotačního řízení na sociální služby v roce 2007

SKOK předložil na MPSV vyjádření poskytovatelů služeb „sociální prevence“ sdružených ve SKOK i dalších, kteří se na SKOK obrátili s žádostí o pomoc.

Z vyjádření vybíráme:

(...) Výsledky dotačního řízení v oblasti financování služeb „sociální prevence“ ukázaly, že:

- nebyla jasná a jednotná kritéria přidělování dotace ze státního rozpočtu. Hlediska přidělování dotace a jejich výše se zásadně liší mezi jednotlivými kraji i MPSV u stejné služby,
- přidělená dotace ve zjištěných případech neodpovídá výslednému hodnocení hodnotitelů,
- při hodnocení a udělení dotace nebyla kritériem kvalita služby, dlouhodobé výsledky služby, profesionalita, někdy ani to, zda poskytovatel skutečně službu poskytuje,
- přidělené (nepřidělené) dotace neodpovídají kritériím potřebnosti (poptávky) v daném regionu,
- neexistují kritéria, při jejichž splnění by mohl poskytovatel předpokládat, že dotaci obdrží,
- poskytovatelé neví, proč neobdrželi dotaci vůbec, nebo čím se výše přidělené dotace řídila.

(...) Od zákona bylo očekáváno naplnění svobodné volby uživatelů a rovný přístup k poskytovatelům. Přesto v celé oblasti služeb „sociální prevence“ zákon umožňuje arbitrání, v podstatě libovolné rozhodování MPSV i krajů bez průhlednosti a předvídatelnosti. Stane-li se, že poskytovatel dotaci na službu neobdrží, uživatel (i když si ji vybral a měl na ni právo zdarma) ji nezíská, protože poskytovatel zanikne. V tomto zákon paradoxně zhoršil postavení uživatelů a poskytovatelů služeb „sociální prevence“.

V závěrečné části předloženého Vyjádření SKOK navrhuje:

- **Jednoznačně vyslovit teze transformace sociálních služeb v ČR jako přechodu od drahé, institucionalizované, rezidenční sociální péče v ČR k podpoře služeb, které předcházejí sociálnímu vyloučení a umožňují sociální začlenění občanů.**
- **Aby se proklamativní podpora odrazila ve způsobu a rozsahu financování služeb.**
- **Aby kritéria kvality, profesionality a efektivity byla měřítky pro poskytování dotací do doby, než se najde jiný, systémovější způsob financování.**

Z textu Vyjádření vybrala Hana Vlčková.

Z domova

Plánování sociálních služeb – starost nebo radost? Řekněme si to na celostátní konferenci!

Ve středu 28. února 2007 se v Centru doktorských a manažerských studií VŠE – Krystal na Praze 6 ve spolupráci s MPSV ČR uskuteční již III. celostátní konference projektu pod názvem „Plánování sociálních služeb – aktuální otázky“.

Hlavními tématy konference jsou krajské střednědobé plány rozvoje sociálních služeb a úloha obcí v procesu jejich tvorby, dále systém podpory plánování prostřednictvím krajských metodiků a představení publikace Metodiky pro plánování sociálních služeb.

Přihlásit se můžete prostřednictvím internetových stránek www.kpss.cz. Na této adrese najdete také veškeré ostatní informace o probíhajícím projektu.

Zdroj informace: e-tisková zpráva KPSS. (vlč)

Kontaktní osoby na jednotlivých KÚ pro oblast plánování sociálních služeb

KRAJ	KONTAKTNÍ OSOBA	TELEFON	E-MAIL
Karlovarský	Bc. Jana Pilařová	353 502 495	jana.pilarova@kr-karlovarsky.cz
Pardubický	Ing. Martina Zelenková	466 026 454	martina.zelenkova@pardubickykraj.cz
Liberecký	Mgr. Michaela Vodičková	485 226 629	michaela.vodickova@kraj-lbc.cz
Vysočina	Bc. Alena Řehořová	564 602 814	rehorova.a@kr-vysocina.cz
Jihomoravský	Mgr. Michaela Macková	541 652 164	mackova.michaela@kr-jihomoravsky.cz
Středočeský	Mgr. Romana Kulichová	257 280 192	kulichova@kr-s.cz
Plzeňský	Mgr. Dalibor Hapl	377 195 162	dalibor.hapl@kr-plzensky.cz
Zlínský	Mgr. Jana Bartošková	577 043 338	jana.bartoskova@kr-zlinsky.cz
Jihočeský	Mgr. Marek Nerud	386 720 649	nerud@kraj-jihocesky.cz
Ústecký	Mgr. Jiří Mach	475 657 427	mach.j@kr-ustecky.cz
Olomoucký	Bc. Martin Pěcha	585 508 213	m.pecha@kr-olomoucky.cz
Moravsko slezský	Mgr. Šárka Hlískovská	595 622 657	sarka.hliskovska@kr-moravskoslezsky.cz
Královéhradecký	Mgr. Milan Šveřepa	495 817 594	planovani@socialnirevue.cz
Praha	Mgr. Veronika Boháčková	236 004 156	veronika.bohackova@cityofprague.cz

Zdroj informace: www.mpsv.cz. (vlč)

Přehled obcí s rozšířenou působností zabývajících se plánováním sociálních služeb

MPSV ČR vyvěsilo na svém webu přehled měst dle krajů - obcí s rozšířenou působností - jako jeden ze zdrojů informací o plánování sociálních služeb. Seznam nabízí kontakty na osoby odpovědné za proces plánování rozvoje sociálních služeb v jednotlivých obcích s rozšířenou působností.

V případě, že budete chtít tento seznam doplnit, rozšířit či jinak upravit, kontaktujte, prosím, prostřednictvím e-mailu tyto pracovníky MPSV: vladana.vaskova@mpsv.cz a radek.suda@mpsv.cz.

Zdroj informace: www.mpsv.cz odkaz Sociální služby ► Komunitní plánování. (vlč)

Tip pro vás

Blokový grant - důležité informace a často kladené otázky

Na www.nros.cz je vyvěšen soubor důležitých informací pro předkladatele projektů do Blokovaného grantu pro NNO z finančního mechanismu EHP/Norska - 1. výzva.

Zdroj informace: www.nros.cz. (vlč)

Seznam občanských poraden

Na webu MPSV - www.mpsv.cz pod odkazem Sociální služby je k dispozici seznam občanských poraden působících na území České republiky - stav k 16. 1. 2007. (vlč)

STOP sociálnímu vyloučení

STOP sociálnímu vyloučení

STOP sociálnímu vyloučení je název projektu, který si klade za cíl seznámit veřejnost, neziskové organizace a zástupce obcí a regionů s tématem sociálního začleňování. Budou tak představeny zajímavé a originální projekty, které novými formami a přístupy řeší problémy sociálně vyloučených skupin, jako například dlouhodobě nezaměstnaných, zdravotně postižených nebo seniorů. Jejich prezentace poslouží jako inspirace a návod i dalším organizacím či obcím.

Dílčím cílem projektu bude zaměřit se na témata aplikace nového zákona o sociálních službách, čerpání prostředků ze strukturálních fondů v letech 2007-2013 a

efektivnímu nastavení systému čerpání především pro poskytovatele sociálních služeb. Jedním z klíčových témat projektu bude uplatňování konceptu sociální ekonomiky v podmínkách České republiky.

Projekt společně realizuje konsorcium sdružující Informační centrum neziskových organizací, o.p.s. (hlavní řešitel), SKOK (sdružující poskytovatele sociálních služeb z řad NNO), Národní síť Zdravých měst, Institut pro evropskou politiku Europeum a EAPN Česká republika.

Zdroj informace: tisková zpráva ICN. (vlč)

Česká republika - člen EU

Pravidla způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů

Odbor Rámce podpory společenství Ministerstva pro místní rozvoj zveřejnil na www.strukturalni-fondy.cz příručku *Pravidla způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007-2013* s platností od 1. ledna 2007. Příručka je uvedena v rubrice Novinky.

Zdroj informace: www.strukturalni-fondy.cz. (vlč)

Průběh čerpání strukturálních fondů za 12/2006

Aktuální přehled o prostředcích nárokových žadatelů v předložených projektových žádostech, vyhlášených výzvách k předkládání projektů, o počtu podaných projektových žádostech, schválených a realizovaných projektech k 31. prosinci 2006.

Zdroj informace: www.strukturalni-fondy.cz. (vlč)

Od paragrafů k lidem

Dne 13. 12. 2006 proběhla na rozhlasové stanici ČRo 6 v rámci Studia STOP zajímavá beseda zaměřená na zákon o sociálních službách. Pozvanými účastníky byli pánové Václav Krása, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky a Pavel Novák, ředitel společnosti Fokus Praha. V rámci zajištění rovnováhy byl diskutujícím zprostředkován rozhovor s ředitelem odboru sociálních služeb MPSV Mgr. Martinem Žárským.

Probíraným tématem byla také SKOKem zpracovaná Analýza zákona o sociálních službách z pohledu uživatelů a poskytovatelů, která vznikla v krátké době po schválení zákona.

Pro čtenáře našeho e-Infračního bulletinu SKOK přinášíme zajímavé části této diskuse, které jsme získali z doslovného přepisu besedy. Níže uvedený text neprošel jazykovou úpravou.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Od 1. ledna 2007 začne platit nový zákon o sociálních službách. Jeho základním cílem je zajistit lidem v nepříznivé sociální situaci pomoc a podporu prostřednictvím sociálních služeb a stanovit pravidla pro jejich poskytování. Bude jeho uvedení do praxe snadné nebo ho budou provázet obtíže?

Nejen na to se bude ptát dnešní vydání Studia STOP. Ať už bude zavedení zákona do praxe méně či více bolestné, odborníci se shodují na tom, že jeho realizace znamená velký průlom dosavadní zastaralém systému sociálních služeb. Proto se v dnešní relaci zaměříme právě na klady a zápory nové podoby zákona o sociálních službách z pohledu uživatelů i poskytovatelů těchto služeb. V úvodu jsem oslovila ředitele odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí Martina Žárského a zeptala jsem se ho na to, zda bude z předchozího systému do toho nového snadný?

ROZHOVOR

Martin ŽÁRSKÝ, ředitel odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí

Děláme všechno pro to, aby bez problémů proběhnul, ale samozřejmě dílčí problémy se mohou objevit, je to tak výrazná změna a je v ní zainteresováno tolik subjektů, že je možné, že se v určitých procedurálních jaksi záležitostech můžou nějaké problémy vyskytnout, ale jsme opravdu připraveni je pomáhat řešit, ať už krajům nebo obcím nebo poskytovatelům nebo uživatelům služeb. Ale systémové problémy my v současné době nevidíme, nespatřujeme.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Můžete říci, jaké obavy jsou takové největší, z kterých těch procedurálních záležitostí, kde se už předem ví, že by mohly být problémy?

Martin ŽÁRSKÝ, ředitel odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí

V současné době jaksi tou největší operací, která se očekává, je takzvané překlopení stávajících nároků do příspěvku na péči. To znamená, osoby, které pobírají zvýšení důchodu pro bezmocnost, případně osoby, které ještě pečují o bezmocné, pobírají příspěvek na péči o blízkou nebo jinou osobu, a to se týká asi dvou set tisíc osob. A tady vzniká těmto osobám nárok na příspěvek na péči přímo ze zákona a přeci jen v tom počtu dvou set tisíc osob může dojít k určitým dílčím drobným problémům. Ale to my s obcemi, které budou vyplácet tuto dávku, dostatečně komunikujeme a samozřejmě s výraznou podporou pracovníků krajských úřadů. Druhý problém, který může nastat, je na straně poskytovatelů, kteří doposud poskytovali služby svým uživatelům na základě rozhodnutí o poskytování služby. Ona ta rozhodnutí budou zanikat postupně podle zákona o sociálních službách a budou je nahrazovat smlouvy o poskytování sociálních služeb. To znamená, je tady určitý požadavek na profesionalitu poskytovatelů sociálních služeb, aby dokázali individuálně vyjednávat s jednotlivými třeba obyvateli domovů pro seniory parametry té dané individuální smlouvy. To jsou takové dva nejčastěji zmiňované okamžiky, které jsou náročné z hlediska ať už procedurálního zajištění nebo z hlediska profesionality pracovníků, kteří to budou dělat.

BESEDA

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Uvedl Martin Žárský, ředitel odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí. Hosty dnešního vydání Studia STOP jsou pan Václav Krása, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky a , Pavel Novák, který se podílel na přípravě analýzy zákona o sociálních službách z pohledu uživatelů a poskytovatelů, která vznikla v krátké době po schválení zákona pod záštitou Občanského sdružení SKOK. Pánové, dobrý večer.

(...)

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pavel Novák, otázka úvodní, zda je tedy ten způsob posuzování dostatečný a zda podle vašeho názoru a z tohoto místa, ze kterého se na tu situaci můžete dívat, že těmi penězi nebude plýtváno a zaujalo mě to, co řekl Václav Krása,

myslíte si, že byste potřebovali pro vaše klienty zvláštní zákon, tedy pro lidi s duševním onemocněním, že by to něco řešilo nebo se vejdou hladce do tohoto zákona?

Pavel NOVÁK, ředitel Fokus Praha, Sdružení pro péči o duševně nemocné

Já začnu s dovolením od konce. Česká republika je jedná opravdu s menšiny zemí Evropské unie, která nemá zákon o duševním zdraví. Valná většina vůbec evropských zemí už má tenhle zákon. V České republice to tak není, a je to samozřejmě problém. Naráží to. Na druhou stranu se domnívám, že čekání na zákon o duševním zdraví vlastně nelze v tuto chvíli a není možný, aby vlastně se rezignovalo v zákoně o sociálních službách na tuhle cílovou skupinu. Já si ale myslím, že problém toho posuzování je ještě trošku někde jinde. Domnívám se, že určitě lidé s duševním onemocněním jsou ti, kteří vlastně nedosáhnou příliš na ten příspěvek a obdobně na tom mohou být lidi s mentálním postižením a já si myslím, že ten problém je v tom, že vlastně v tom zákonu byla přijata metodika, která nepracuje s funkčními schopnostmi postižení.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Promiňte, to znamená, není mezi těmi třiceti šesti kritérii takové kritérium, které by bylo vhodné právě pro lidi, kteří mají handicap, o kterém byste hovořil?

Pavel NOVÁK, ředitel Fokus Praha, Sdružení pro péči o duševně nemocné

Které se dívá vlastně na schopnosti toho člověka z toho širšího pohledu. Bohužel ty úkony a ty kritéria jsou hodně zaměřená na takovou tu obsluhu na hygienu, na stravu. Takové ty, řeknu, tělesné záležitosti. Ale prostě někteří lidé mají velký problém, já nevím, dostat se prostě do zaměstnání, protože jim dělá problémy třeba cestování metrem, adaptace v novém prostředí a domnívám se, že ten systém, který byl zvolen, vlastně s tím nepracuje.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Václav Krása se tady hlásí o slovo.

Václav KRÁSA, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky

Ne, já musím říct, že tady nemohu souhlasit, protože ta škála těch úkonů je osmnáct úkonů, je pro posuzování právě péče o tělo, a pak je osmnáct dalších úkonů, které přeci jasně hovoří o schopnosti orientace, o schopnosti komunikace, pohybu, a dalších a dalších, znalost peněz, schopnost psát, všechno to jsou přeci ty úkony, které signalizují, jestli jsem schopen dojít do práce, využívat metra, nakupovat. A to je stejně tolik úkonů, jako těch úkonů o péči o to tělo, takže to není zákon, který by preferoval, to já musím odmítnout, a na to my jsme velmi dbali, aby tady byla vyrovnaná škála dvou řad úkonů, které budou posuzovat péči o tělo ano, ale zároveň druhá škála úkonů, která bude posuzovat naši schopnost nebo schopnost těch lidí vůbec uspět ve společnosti, pohybovat se ve společnosti, komunikovat se společností a tam je přeci celá škála těch úkonů.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Budeme-li se nyní věnovat kontrolování toho, zda jsou prostředky využívány opravdu k účelům, na které byly vydány, ze zákona mají obce, které příspěvek vyplácejí, povinnost kontrolovat způsob využívání příspěvku na péči. Jak konkrétně budou ti jednotliví kontroloři postupovat? Budou osobně docházet do domácností, kde žije osoba, jež má peníze užívat a podle jakých kritérií ti lidé budou posuzovat, zdali ty peníze jsou vhodné využívány či nikoliv, Pavel Novák?

Pavel NOVÁK, ředitel Fokus Praha, Sdružení pro péči o duševně nemocné

Já se domnívám, že je to problém a že není metodika pro tuto chvíli kontroly oprávněnosti vlastně čerpání příspěvku. Myslím, že je to velký rest, protože vlastně zákon upravuje využití příspěvku, jenom způsobem, že vlastně bude směřovat k odstranění sociálně nepříznivé situace a takže tam vidíme jeden velký problém. Druhý problém vidím v tom, že vlastně není metodika toho sociálního šetření, pro sociální pracovníky obcí. Jak tak poslouchám i ze strany obcí, tak je to pro ně problém, ne všechny obce, které budou rozhodovat o tomto příspěvku, mají kvalifikovaný personál, který to prostě umí. Když to srovnám například zjištění domácího násilí je vysoce odborná práce a domnívám se, že zjišťování vlastně sociálního šetření, které bude směřovat k tomu, jestli ten člověk bude splňovat podmínky přiznání příspěvku je obdobně velmi odborné a já bych doporučoval to, aby ministerstvo zvažilo připravit metodiku, vypracování sociálního šetření metodikou kontroly využívání příspěvku a vzdělávací systém pro sociální pracovníky obcí.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Ano, jedním ze základních kritérií, nebo úplně základním kritériem té kontroly je vlastně kvalita života člověka, který potřebuje péči. Pane Kráso, jak se to v tuto chvíli dá zkontrolovat, že peníze, které ten člověk používá, jsou užívány na ten správně přidělený účel?

Václav KRÁSA, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky

Já si myslím, že než dojde k vlastní kontrole ...

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Bavíme se samozřejmě hypoteticky dopředu.

Václav KRÁSA, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky

Tak samozřejmě ta metodika minimálně kontroly využívání těch peněz v rodinách, to znamená, zda je poskytována kvalitní péče v rodinách, souhlasím, že by měla být. To je nepochybně nezbytné. Já si myslím, že teď bude nezbytné, aby sociální pracovník nejen prošel domácností, ale měl dokonce možnost s tím klientem delší dobu hovořit vůbec mimo komunitu té rodiny tak, aby zjistil skutečný stav toho člověka, zvláště u seniorů, kde nepochybně je tendence mnohdy zakrývat skutečný stav, a to proto, že nebudu žalovat na svoje děti, že mi ubližují.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Martina Žárského z ministerstva práce a sociálních věcí, kterého jste slyšeli v předchozím příspěvku, jsem se také zeptala na to zda, podle jeho názoru existuje nerovnost v přístupu k veřejným zdrojům mezi poskytovateli jednotlivých sociálních služeb.

Martin ŽÁRSKÝ, ředitel odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí (ukázka z rozhovoru)

Co se týče přístupu k jednotlivým zdrojům, tak ten způsob, který upravuje zákon a který je už nyní aplikován, vlastně všechny poskytovatele sociálních služeb srovnává do jedné startovací čáry, do jedné linie. Všichni mají stejná práva žádat o prostředky z veřejných rozpočtů, nejčastěji tedy ze státního rozpočtu. Jediným rozdílem je, že třeba krajská příspěvková organizace nebo obecní příspěvková organizace má svého zřizovatele, který je veřejnou správou, to znamená obec nebo kraj, a je tam určitý závazek veřejné správy k tomu, že bude existovat takovýto poskytovatel na rozdíl od neziskových organizací, které své řízení a svou existenci vytvářejí vlastně z podstaty věci, a to je z rozhodnutí určité skupiny obyvatel, že chtějí takovouto činnost dělat. Takže tady je těžké říci, tady je diskriminace, tady není diskriminace, když srovnáváme to, že se rozhodne veřejná správa, že chce mít nějakou organizaci, která bude poskytovat služby, na rozdíl od toho, že se rozhodne určitá skupina občanů, že chce vytvořit organizaci, která bude poskytovat sociální služby. Ale to vyplývá úplně z jiných zákonů, úplně z jiného principu vlastně života společnosti. Ale co se týče peněz a způsobu, který ministerstvo zvolilo pro rok 2007, tak tato diskriminace je v podstatě nulová.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Říká Martin Žárský, ředitel odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí. Ve Studiu STOP dnes hovořím s pány Pavlem Novákem, ředitelem Fokus Praha, tedy Sdružení pro péči o duševně nemocné a panem Václavem Krásou, předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením České republiky. Občanské sdružení SKOK připravilo analýzu zákona o sociálních službách z pohledu uživatelů a poskytovatelů, která vznikla v krátké době po schválení zákona. Za jakým účelem analýza vznikla a jaké oblasti jste v ní zpracovávali, na co se soustředili, otázka na Pavla Nováka, který se podílel na vypracování té analýzy.

Pavel NOVÁK, ředitel Fokus Praha, Sdružení pro péči o duševně nemocné

Pro nás bylo důležité se podívat na ten zákon a na možné dopady tohoto zákona potom v praxi. To byla jedna věc. Z té analýzy nám samozřejmě vyplynulo několik důležitých věcí, které by bylo dobré, pokud možno odstranit nebo s nimi pracovat v další možné novelizaci. Takže účel byl ten ještě, řeknu, vychytat problémy, které jsou okolo implementace zákona a zároveň připravit nějaké podklady pro návrh novely toho zákona.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pane Kráso, vy jste nějak výrazněji studoval tu analýzu zákona o sociálních službách z pohledu uživatelů a poskytovatelů? Pokud ne, nevádí, pokud vám utkvělo něco, s čím v té analýze vyloženě souhlasíte nebo nesouhlasíte, tak budu ráda, když to tu zazní.

Václav KRÁSA, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky

Já jsem velmi rychle prošel tu brožuru. Připadala mi velmi kritická, to za prvé. Za druhé mi připadalo zvláštní, že analyzuju něco, co ještě nefunguje. To musím říct, že já jsem se s tím ještě nesetkal. Byl jsem zákonodárcem deset let a nikdy jsem se ještě nesetkal s analýzou zákona, který ještě nefunguje. Takže jako já to považuji za věc trochu zvláštní. Možná, nevím, že mě za to někdo bude peskovat, ale řeknu, že si myslím, že i složení těch lidí, kteří to udělali, odpovídalo spíš tomu, že ti lidé nevěnovali takové úsilí, aby tento zákon spatřil světlo světa. A proto možná ta analýza, nevím. Proto jsem se s ní příliš nezabýval. Samozřejmě, že ji mám v práci, ale nemůžu analyzovat něco, co funguje, něco co nefunguje.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Otázka pro Pavla Nováka. Proč jste tedy analyzovali, zkoumali zákon, který ještě nefunguje? Chyběla vám veřejná diskuse před tím? Nebylo dosti času vznášet nějaké podklady, připomínky před tím, než se jaksí zrodil zákon?

Pavel NOVÁK, ředitel Fokus Praha, Sdružení pro péči o duševně nemocné

Já musím říct, že vlastně ten zákon se o něm mluví, od roku, tuším minimálně 1993. Já i ostatní kolegové, kteří se na tom podíleli, tak zároveň se snažili často ovlivňovat to, jak ten zákon bude vypadat, ale ta doba je prostě strašně dlouhá a samozřejmě vyčerpávající. Musím říct, že v závěru posledního, dejme tomu roku, tak ta veřejná diskuse příliš podle mě neprobíhá a vlastně šla ten zákon a ta příprava toho zákona podle mého názoru šla jedním směrem. Co bylo důležité v té analýze, my jsme samozřejmě to bylo částečně hypotetické ty dopady a šlo nám o to, odstranit to, co ještě lze. A druhá věc, my jsme ještě vycházeli z důvodové zprávy k tomu zákonu, ve které bylo jasně řečeno předkladatelem toho zákona, co tím zákonem chce změnit. A my jsme vzali tyhle ty cíle a ty jsme analyzovali, jestli ten zákon na to dobře reaguje. A to bylo klíčové. A my jsme si říkali, jestli vlastně ten zákon je systémově dobře nastaven směrem k té důvodové zprávě.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pane Kráso, přinutil vás těmito slovy pan Novák, že analýzu budete bedlivě sledovat?

Václav KRÁSA, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky

Ne, já si myslím, že ten zákon splnil základní zadání, které měl, a sice, dát právo na poskytnutí sociální pomoci. To ten zákon dává, protože dokonce v několika ustanoveních říká, že klient má právo na poskytnutí, a když je to dokonce v případech ohrožení zdraví a tak dále. Obec musí okamžitě reagovat, což obec do dneška třeba neměla tu povinnost. Druhé dává občanovi právo, aby rozhodoval sám za sebe, a to jsou jasné instrumenty, které tam jsou v tom zákoně. Za třetí srovnat postavení všech poskytovatelů sociálních služeb přibližně na stejnou rovinu. Já souhlasím s tím že služby, které jsou zřizovány krajskými úřady, budou z definice věci vždycky trochu ve výhodě, protože zřizovatel, krajský úřad do nich může nalít vždycky více peněz, nežli, když si službu založí nebo poskytuje občanské sdružení nebo dokonce eseročko, které by mohlo poskytovat takovou službu, takže nepochybně na rovinu se nikdy nedostane služba, která je poskytována veřejnou institucí a služba, která je poskytována občanským sdružením. Ale přístup k dotacím je v zásadě stejný. Stejně principy musí dodržet.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

Pavel Novák, chcete reagovat?

Pavel NOVÁK, ředitel Fokus Praha, Sdružení pro péči o duševně nemocné

Konkrétně zrovnoprávnění poskytovatelů sociálních služeb byl jasný cíl předkladatele, který měl v důvodové zprávě, v podstatě ten zákon zakotvil střet zájmů na úrovni kraje. Těch střetů zájmů je tam několik. Jedno je samozřejmě financování, které by mělo vyplývat ze zpracování střednědobého plánu rozvoje kraje. To schvaluje kraj. To znamená, kraj určuje, jaké služby by v tom regionu měly být a které budou prioritně financovány. Je to je jedna věc. Druhá věc je, registrace a inspekce kvality sociálních služeb. Další jednoznačný střet zájmů, protože kraj je odpovědný za inspekci kvality sociálních služeb na území kraje. Nebude dělat samozřejmě ty, které přímo řídí. To bude dělat ministerstvo, ale přesto je tam velká možnost ovlivnit.

Václav KRÁSA, předseda Národní rady zdravotně postižených České republiky

Tak já si nedovedu představit, jestli bychom zřizovali zvláštní inspekci celostátní, budiž. Ale pak je to úřad, který by měl tři sta čtyři sta, pět set, možná ještě více zaměstnanců a kontroloval by každého poskytovatele zvlášť. Já si myslím že by bylo logické, že dojde k tomuto rozvrstvení kraje. Ale neposuzuje kvalitu služeb u těch zařízení a těch bude většina, které sám zřizuje a těch bude stejně většina. Za druhé, financování jde přes ministerstvo práce a sociálních věcí formou dotací, takže tam je kraj z toho vyloučen. Pokud jde o střednědobý plán sociálních služeb, to je sice pravda, že odpovědnost je na kraji, ale zároveň zákon jasně určuje, že se ho musí účastnit jak uživatelé, tak poskytovatelé. Čili, kdyby došlo k nesouladu poskytovatelů, uživatelů s názorem kraje, tak takový střednědobý krajský plán rozvoje sociálních služeb nemůže vzniknout, takže samozřejmě, že ten kraj je určitě trochu ve zvýhodněném postavení, ale já myslím, že je to z definice věci vládne na určitým území.

Terezie JIRÁSKOVÁ, moderátorka

A co si o existenci a smysluplnosti analýzy myslí Martin Žárský z ministerstva práce a sociálních věcí?

ROZHOVOR

Martin ŽÁRSKÝ, ředitel odboru sociálních služeb ministerstva práce a sociálních věcí

Je to dokument, který vypracovala skupina odborníků, který je podložen analýzama. Je to charakterizováno určitým pohledem lidí, kteří se do tohoto odborného týmu, kdy se podílí na jeho práci a samozřejmě je tam řada výborných postřehů, které by bylo možné následně použít, ale samozřejmě rozhodující je to, jaká bude politická vůle, protože to, co bylo zpracováno v této analýze, musí být předloženo opravdu ke společenské diskusi a veškeré změny, které by měly být v zákoně provedeny, nemůže provést úředník, nemůže provést ministerstvo. To může provést jedině poslanecká sněmovna a tudíž tam pravděpodobně bude probíhat ta zásadní diskuse o tom, jak pracovat s těmito doporučeními a my se velice rádi té diskuse budeme účastnit a pomůžeme tomu, aby to bylo správně zpracováno tak, aby to zapadlo to té celkové konstrukce zákona.

Rádi bychom Vás opětovně pozvali k **diskusi na webových stránkách SKOKu - www.skok.biz** - zaměřenou na aktuální informace týkající se nového zákona a jeho uvedení do praxe. Zde mají prostor pro vyjádření všichni poskytovatelé i uživatelé sociálních služeb. Vaše zkušenosti bychom rádi využili při zpracování podkladů pro novelizaci zákona o sociálních službách, ale také bychom chtěli mít k dispozici co nejvíce názorů pro připravovaná setkání a jednání na MPSV. Děkujeme.

Kontakt pro Vaše podněty a diskusní příspěvky:

Renata Dohnalová, koordinátorka projektu, SKOK, Senovážné nám. 2/994, 110 00 Praha 1, tel/fax: 296 243 346, 739 064 415, e-mail: skok@cbox.cz, www.skok.biz.